Iodocus, Erfordensis; Locatello, Boneto [DruckerIn]; Scoto, Ottaviano [DruckerIn]: Uocabularium iuris

Venedig, 30.V.1491 [GW M12669] [Sack 3717] Seite 6a

tibi adest. aut si nec tibi adsit nec mihi absit ⁊ cesses iplere qꝺ ꝯuenit inter nos. ego aũt feci: in subsidiũ intẽtatur actio de dolo. Nam vbi vnus cessat implere qꝺ in se est qꝺ ꝓmisit altero iplẽte locũ hꝫ hec actio.

❡ Actiones p̃torie q̃ sunt ⁊ quot regre in spe. ti. de act. seu. peti. ꝓpo. §. postremo. Dicunt̃ aũt p̃torie ẜm Aço. qꝛ a p̃tore sũt iducte. vt istitu. de act. §. i summa ẜm eundeꝫ.

❡ Actio ꝓ socio q̃ ex vtraqꝫ pte directa est cõpetit ꝓ vsufructu quẽ solus alter socioꝝ ꝑcipit. vel si doluꝫ cõmisit in rebus cõmunibus. Na locũ hꝫ qñ duo ineunt ꝯtractum societatis. ita ꝙ tam lucrũ q̃ꝫ dãnũ iter eos cõmune ẽ. Et si aliqs socioꝝ male ⁊ dolose verset̃ tũc alteri ꝯ eum dat̃ hec actio. Est aũt societas ẜm Aço. duoꝝ vel pluriũ ꝯuentio ꝯtcta ob cõmodiorẽ vsum ⁊ vberiorẽ questũ. Que diffinitio ẜm ꝙ ipse dicit nõ ẽ i legibus: sed i Marco tullio repitur. Nascit̃ aũt hec actio demũ societate finita q̃ finitur pluribꝰ modis: put ꝑseqt̃ ipse aço. i sũ. e. ti.

❡ Actio publiciana ex eqtate: dat̃ ei q rẽ bona fide emit a nõ dño ⁊ rẽ sibi traditã bona fide cepit credẽs vendentẽ tpe venditõis ⁊ traditionis dñm esse. ff. ꝺ publi. ⁊ si res. §. vlti. ⁊ sufficit emptori habuisse bonã fidẽ: lꝫ venditor malã fidẽ habuerit ⁊ callido ꝯsilio vẽdiderit: vt ea. l. §. p̃tor ait. Huic aũt videt̃ ꝯdicere auc. C. de p̃scrip. lõ. tẽp. male fidei possessore alienãte cessat lõgi tpis p̃scriptio. So. hr̃ in glo. i. c. abbate. de iudi. li. vi. Si ergo talis emptor añq̃ꝫ vsucapiat: vel añ cõpletã vsucapioneꝫ a possessione cadit petat rẽ a possessore iure q̃si dñij. Et appellat̃ actio publiciana a Publicio auctore q eã inuenit. isti. ꝺ actio. §. alie. Ad ꝭ vt actor obtineat oꝫ illũ ꝓbare iustũ titulũ ⁊ rẽ sibi fuisse traditã ⁊ bonã fidẽ habuisse tpe emptionis ⁊ vẽditionis: qꝺ p̃sumit̃ nisi ꝯtriũ ꝓbet̃. ⁊ ꝙ credat mõ venditorem vel donãtẽ tpe ꝯtctus dñꝫ nõ fuisse. alias publiciana nõ cõpeteret. Permittit̃ aũt tali venditõe ac si vsucepisset vendicare nisi forte verus dñs possideat vt qdã dicũt qꝛ exceptio veri dñij publicianã excludit. Si ãt post vsucapionẽ a possessione cadat: tũc nõ cõpetit publiciana: sꝫ ciuilis actio: vel rei vendicatio ẜm quosdam vtilis. ẜm quosdã directa. ff. de publi. l. i. ꝺ hac mã vide no. ꝑ Jo. an. de sen. ⁊ re. iudi. c. abbate sane. li. vi. i gl. vbi in fi. dr̃ ꝙ rei vẽdicatio ⁊ publiciana nõ sũt ꝯtria sed diuersa cũ ad eũdẽ finẽ tendũt secus cũ tendũt ad fines diuersos.

❡ Actio publiciana rescissoria dat̃ ei cuius res quã a non dño emit credẽs eũ dñm vt supra cũ absens erat cã reipublice: vel study: vel ꝑegrinatõis: vel legatõis ciuitatis: vel causa appellationis ꝓsequẽde: vel testimony ferẽdi: vel qꝛ in captiuitate fuit: vel alia cã necessaria fuit absens: et talis res sua: cũ eẽt abñs: vsucapta ẽ: licet ei ꝑꝑ necessariã absentiã ifra ãnũ postq̃ꝫ reuersus ẽ rescidere vsucapionẽ vt dicat aduersariuꝫ nõ vsucepisse q vsucepit: ⁊ ꝑ auxiliũ p̃toris ꝭ remediũ sibi dat̃. Si ãt vere fuit dñs rei tũc cõpetit ei vendicatio rescissoria. Si ṽo res talis erat pignori obligata cõpetit ẽt hypothecaria rescissoria. ⁊ hoc i realibus actionibꝰ. Jn actõe aũt ꝑsonali ꝯditio rescissoria. De hac mã vide Guil. i spe. ti. de i ĩte. rest. i tractatu libelloꝝ. sup ṽbo sed scias. ⁊ sequẽti. ⁊ glo. optimã i verbo dñij. vel q̃si. circa mediũ. in. c. abbate sane. de reg. iur. li. vi.

❡ Actio quanti minoris. quedã est pretoria quedã ciuilis. p̃toria locũ hꝫ cũ qs emit aĩal vel seruũ morbosum seu viciosum q ꝓpter morbũ vel vitiũ minus valet q̃ꝫ emptus sit. ⁊ datur ad petendũ id quod minus valet. puta si res nõ esset vitiosa vel morbosa valeret. xx. nũc aũt valet. xv. ꝓponitur hec actio ad petendum quãti minoris iterfit emptoris. Hoc autem scias ꝙ de vitio nũq̃ꝫ tenet̃ venditor nisi in tribus casibus. Primus est quando nominatim ꝓmisit: ⁊ tũc agetur ex stipulatu. Secundus est qñ sciebat seruũ habere vitium: ⁊ emptorem nõ admonuit: ⁊ tũc tenetur ex empto: vel ꝙ redhibeat̃ vel ꝙ admittere teneatur. Tertiꝰ si in vitio animi sit admixtũ vitiũ corꝑis. datur aũt infra annũ vtilẽ. Sed ciuilis actio quãti minoris cõpetit quando librum vel aliã rem vitiosam vel morbosam emit ꝓpter quod res minus valet: ⁊ agitur quanti minoris esset empturus. de hac actione nihil dicitur in arbore actionum: sed de pretoria solum. Uide similiter de hac materia in spe. ti. de empt. ⁊ vendi. §. nunc dicenduꝫ. ver. est ⁊ alia actio.

❡ Actio quod iussu perpetuo datur contra patrem vel dominum quorum iussu cum filio vel seruo aliqs cõtraxit siue dirigatur iussus ad cõtrahentẽ siue ad seruuꝫ. Nec ẽ in ea opus verbis aut scriptura vel vt distinguatur scdm aço. an videatur iussus vel iussio specialiter in vno cõtractu an gnãliter ita ꝙ volens aliquẽ rũ seruo meo gerere videor ei omnia iussisse nisi lex certa. i. conditio vel pactum ꝯtrariũ ꝓhibebat. Habet g̊ locum actio ꝙ iussu. qñ dño viuẽte vel p̃re: seruus vel filiꝰ ꝯtxit: qꝛ hac dñs vel p̃r eo ꝙ iussit tenebitur.

❡ Actio qꝺ metus causa. datur ei qui probabili vel iusto metu coactus rem suam vendidit: tradidit: vel promisit aduersus eum qui metum fecit: sed infra ãnum erit quadrupli: propter contumaciam nolẽtis rem restituere iussu iudicis añ lit. ꝯte. Post annũ ṽo simpli. vt i. l. si cũ emptore. ꝑ̊ rñso. ⁊. §. post annũ. ff. qꝺ me. cau.

❡ Actio rei vendicatõis est qñ dicis rẽ corporalẽ esse tuã: vt hunc seruũ hunc equũ hanc vestem. Alia dicitur vendicatio quã legiste nõ habẽt que dat̃ ꝓ re incorporali vt no. ꝑ doc. i. c. examinata. de iudi.

❡ Actio rescissoria triplex est. vt. s̃. de publiciana resci.

❡ Actio redhibitoria datur emptori contra venditorẽ vt seruum vel animal morbosuꝫ recipiat ⁊ preciũ restituat. ⁊ datur infra sex menses vtiles quia hec actio tantuꝫ sex mensibus durat: vt. ff. de edi. edic. l. i. ṽbi gratia. Si vendis mihi animal morbosum latentem morbũ habẽs vel aliam rem vitiosam tali vitio qꝺ vitium si sciuissem nullo modo emissem: mihi datur actio contra te ad hoc ꝙ p̃cium receptum restituas: infra sex menses: ⁊ reꝫ tuã morbidam vel vitiosam reassumas. Sed pactum legis commissorie habet fieri si vendo rem meam tibi sub illa conditione. si soluas decem pro ea infra certum terminum ⁊ si non solueris fit res inempta ⁊ mea sicut prius erat. vide infra. lex cõmissoria.

❡ Actio rerum amotarum cõpetit marito aduersus vxorem de rebus constante matrimonio causa diuortij ablatis. Datur autem post diuortium ⁊ cõtinet rei persecutionem. Sed si pendẽte iudicio reintegretur matrimoniuꝫ soluitur iudicium rerum amotarum. ⁊ si reintegrato matrimonio iterum fiat diuortium: remanebit actio rerum amotarum ob res amotas prioris diuortij causa. Et i quo casu actio furti daretur contra extraneum: i eodem casu actio rerum amotarum locum habet dũmodo illa ꝯcurrant scilꝫ vt res mariti dolo malo amoueantur ⁊ contra. Iteꝫ ꝙ fiat amotio cõstante matrimonio: vel aliquid qꝺ pro amotione habeatur. Item quod fiat causa diuortij. Datur etiam hec actio cõtra patrem filio vel filie. quatenus ex ea re locupletior est factus ⁊ dolo malo eius factũ est quo minus fieret. De hac materia vide notata ꝑ Aço. in sum. eodem titulo.

❡ Actio rei vxo. vel vxoraticie sublata est in cuius locum subrogata est actio ex stipulatu que datur marito vel eiꝰ patri vt dos tradatur. si enim a datione dos incipiet hec actio locum non haberet. lꝫ quidam dicant cõtrariuꝫ. vt dicit Aço. in summa. eo. ti.

http://dl.ub.uni-freiburg.de/diglit/erfordensis1491/0015
© Universitätsbibliothek Freiburg
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST